

Beszámoló

A bukaresti mezőgazdasági szakdiplomata éves tevékenységéről
(A beszámoló az alábbi időszakra vonatkozik: 2011. július 1.- 2012. június 30.)

1.A ROMÁN GAZDASÁG ÁLTALÁNOS ADATAI

2011-ben a román gazdaságra a válság mélyülése és az ingatag belpolitikai helyzet volt nagy hatással. Egy éven belül Romániának három miniszterelnöke volt, ami természetesen három kormányt is jelentett. Ez a bizonytalan helyzet tükröződött a makrogazdasági adatokon is. A román GDP változás 2,5 %-os volt, amely nagyban köszönhető volt a kiemelkedően jó agrárgazdasági teljesítménynek. Románia 2011-ben az elmúlt 50 év második legjobb agrárévet produkálta. Ez jelentős mértékben hozzájárult a nemzeti össztermékhez. Az ország eladósodottsága ugyanakkor folyamatosan nő, az államadósság a GDP 42 %-át teszi ki (önkormányzati adósságállomány nélkül), ami számokban kifejezve azt jelenti, hogy Románia adósságállománya megközelíti a 100 milliárd eurót. Közgazdászok számításai szerint a román állam finanszírozása napi 13 millió euró adósságot termel. A munkanélküliség elérte a 12 %-ot az aktív munkavállalói rétegből. Az infláció 4,5 %-os volt éves szinten. A külföldi beruházások összege felére csökkent, 2011-ben 4 milliárd eurónak megfelelő volt. A külföldön dolgozó román vendégmunkások által hazautalt pénz is 40%-al csökkent.

Főbb gazdasági mutatók (Románia)

		2009.	2010.	2011.
GDP(folyó áron)	Mrd Eur	115,9	121,6	131,6
GDP változás (reál)	%	-7,1	-1,3	2,5
Egy főre jutó GDP (PPS)	Ezer Eur / fő	11,0	11,5	12,5*
Infláció (fogyasztói árindex)	%	5,6	6,1	4,5
Munkanélküliségi ráta	%	6,9	7,4	12
Költségvetés egyenlege	GDP %-a	-8,3	-6,5	-7,0
Államadósság (év végi)	GDP %-a	23,7	39,0	42,0
Folyó fizetési mérleg egyenlege	GDP %-a	-4,5	-4,1	-4,3
Árfolyam (éves átlag)	RON / EUR	4,24	4,18	4,34

Forrás: Eurostat, * becsült adatok

2. AGRÁR KÜLKERESKEDELEM

Románia 2011-es agrár export-import adatai

Románia 2011-es agrárexportjának teljes volumene 3,9 milliárd euro (2010-ben 3,1 milliárd euró volt), agrárimportja 2011-ben 4,2 milliárd euró volt (2010-ben 3,8 milliárd euró volt). Ezek az adatok a 2011-es rekord év adatai, ugyanakkor az agrárvezetés elkötelezett amellett, hogy igyekezzenek a tendenciát tartani, azaz növelni az exportot, csökkenteni az importot. Ezen belül is az exportált feldolgozatlan termékek arányát a feldolgozott termékek irányába javítani. A hagyományos piacokon kívül (Európai Unió, Közel-kelet) Románia új piacokon is meg kíván jelenni, mint pl. az ukrán piac és Oroszország, ahova eddig főként politikai

bizalmatlanság okából nem szállítottak. Az Európai Unión belül Románia legfontosabb partnere Németország, Olaszország és Magyarország.

A román agrárvezetés többször is hangsúlyozta, hogy Romániát a közeljövőben a tendencia alapján nettó agrárexportórrá kell tenni, csökkenteni kell az importot és növelni a kivitelt.

Ez több területen is reális cél, hiszen például Románia 2012-től szállíthat sertéshúst az Európai Unió területére, amit eddig nem tehetett meg, így ezen a területen már nagyobb volumenű exportra lehet számítani. 2012-ben komoly lépéseket kívánnak tenni annak érdekében, hogy a nyerstej export tilalom is feloldásra kerüljön.

(A tiltás 2013. január 1-ig van érvényben.)

Románia Magyarország felé lebonyolított agrár külkereskedelmi forgalma 1,3 milliárd euró, jelentős magyar aktívummal.

Románia 10 legfontosabb agrár export és import terméke 2011-ben

exportált áru	export (millió euró)	importált áru	import (millió euró)
kukorica	578,8	cukor	301,2
napraforgó	508,3	sertéshús	257,8
cigaretta	451,9	feldolgozott húsipari termékek	151,7
búza	309,8	napraforgó	142,6
repce	273,3	szója	140,3
napraforgó olaj	191,3	kávészemek	135,8
baromfi hús	153,1	nyersdohány	134,4
zab	145,4	búza	124,2
juh és kecske	119,6	állati takarmány	122,5
cukor	119,1	pékárúk	117,2

A Román Gazdasági Minisztérium kidolgozta Románia 2010-2014. közötti időszakra vonatkozó **külkereskedelmi stratégiáját**. A stratégia a magán és közszféra együttműködésén alapszik és a Genfi Nemzetközi Kereskedelmi Központ szakmai útmutatásai alapján dolgozták ki. A 2010-2014-es periódusban a tervek szerint Románia komoly nyitást szervez EU-n kívüli országok felé, úgy mint Kína, Brazília, India és Oroszország. Az euró-lei árfolyam ingadozása nagy mértékben befolyásolhatja a külkereskedelmi pozícióit. A jelenlegi román export 76,6%-a uniós országokba irányul, 24,4%-a unió kívüli országokba megy. Ezen az arányon szeretnének komoly mértékben változtatni, ezt látják egy fejlődési lehetőségnek. Elhangzott, hogy Romániának komoly kereskedelmi kapcsolatai voltak korábban Törökországgal, a Közel-Kelet országaival, a mediterrán térség országaival (Líbia, Tunézia, Marokkó, Algéria). Többek között ezekkel az országokkal is szeretnék ismét megerősíteni a külkereskedelmet.

Sertéshús export tilalom feloldása Romániára

Románia 2007-es Európai Unióhoz történő csatlakozásakor 2009. végéig tartó derogációs időszakban egyezett meg az Unióval, amelynek célja az volt, hogy a sertéspestis elleni vakcinázási gyakorlatot felváltsa egy prevenciós program, amelynek a lényege, hogy Románia vakcinázás nélkül elérje a „sertéspestis mentes,” ország státuszát. 2009-ig a

szükséges intézkedéseket nem sikerült megtenni, emiatt csak részleges feloldást kapott Románia; a külföldről behozott nyershúst feldolgozhatták és a feldolgozott terméket exportálhatták.

Az elmúlt években sikerült azt elérni, hogy létrejőjenek olyan nagy farmok, ahol az ellenőrzött származással rendelkező állatokat ellenőrzött tartási körülmények tartják és EU –s szabványoknak megfelelően kerülnek levágásra.

Az Európai Unió szakemberei folyamatosan figyelték és ellenőrizték a román állategészségügy sertéspestis ellen tett intézkedéseit. Az elért eredmények alapján az Európai Unió 2012. január 1-i hatállyal teljes mértékben feloldotta az Európai Unió tagállamaiba irányuló román sertéshús export tilalmát.

Romániában a 2011-es adatok alapján 3,5 millió sertés van, amelynek 70 %-a magángazdaságokban található. Van ugyanakkor Arad mellett egy Európában szokatlan méretű telep is, ahol csaknem 1 millió sertés tartása is megoldható.

Román állategészségügyi szakemberek elmondása szerint valószínűsíthetően az állatszámzámlási adatok sem felelnek meg a valóságnak, hiszen vannak olyan részei Romániának (Duna-delta), ahol szinte lehetetlen valós állatszámzást illetve egészségügyi ellenőrzést végrehajtani. Itt akár előfordulhat esetenként a sertéspestis is, de ez többnyire nem kerül nyilvánosságra. A magángazdaságok arányának köszönhetően hiányos az állatok nyilvántartási rendszere is, nagyon sok állatot „feketén,” vágnak le a mai napig.

Fajtaösszetétel szempontjából a magángazdaságokban levő állomány korszerűtlen, a Durok fajta dominál. A nagygazdaságokban a legkorszerűbb fajtákkal dolgoznak.

Egyes számítások szerint kb. 100.000 tonna sertéshús exportja várható az Unió országaiba Romániából a jövő évben. *Mindez Magyarországot érzékenyen érintheti, hiszen a Romániába irányuló agrárexportunk jelentős része húsból illetve nyerstejből áll.*

3. A ROMÁN AGRÁRIUM HELYZETE

Román mezőgazdaság számokban -2011.

2011-ben a mezőgazdaság a román nemzeti össztermékhez 7,3%-al járult hozzá, amely meghaladta az egyébként ugyancsak nagyon jó 2010-es évi 5,5 %-os arányt.

Az alábbi táblázatok jól szemléltetik a 2011. év agráradatait:

Agrárvallalkozások Romániában

agrárvallalkozás típusa	száma
összes vállalkozás	3.865.000
fizikai személyek tulajdonában lévő vállalkozások	3.825.000
agrárcégek	31.000
A földterületek megoszlása Romániában	Terület (hektár)
összterület	15.800.000
szántóterület	8.300.000
fizikai személyek tulajdonában levő terület	4.700.000
cégek tulajdonában levő terület	3.500.000

Forrás: Román Agrárminisztérium

A művelés alá vont területek gazdasági egység-nagyság szerinti megoszlása

5 ha alatti gazdaságok által használt összterület	2.400.000 ha
5-20 ha közötti gazdaságok által használt összterület	1.100.000 ha
20-50 ha közötti gazdaságok által használt összterület	350.000 ha
50-100 ha közötti gazdaságok által használt összterület	330.000 ha
100 ha feletti gazdaságok által használt összterület	4.150.000 ha

Uniós támogatások megoszlása az egyes ágazatok között :

Állattartás támogatása: 500 millió euró
Gabona termelők támogatása: 1 milliárd euró
Egyéb ágazatok támogatása: 1,8 milliárd euró

Adatok a román agrárminisztérium struktúrájáról

Minisztériumi dolgozók száma: 670 fő
Megyei Agrárhivatalok összlétszáma: 1255 fő
Állattenyésztési Országos Hálózat dolgozói: 302 fő
Növény-egészségügyi Laboratóriumok: 118 fő
Kifizető ügynökségek (2 ügynökség): 4867 fő
Állami tulajdonú agrárcégek dolgozói: 246 fő

Az egyes agrár- ágazatok hozzájárulása a román nemzeti össztermékhez 2011-ben

Gabonafélék: 4,60 milliárd euró
Takarmánynövények: 2,80 milliárd euró
Zöldség: 2,30 milliárd euró
Burgonya: 1,50 milliárd euró
Ipari növények: 1,16 milliárd euró
Gyümölcsök: 1,10 milliárd euro
Bor: 0,16 milliárd euró
Élőállatok : 2 milliárd euró
Állati eredetű termékek: 2 milliárd euró
Agrár szolgáltatások: 1,35 milliárd euró

Összesen : 18,97 milliárd euró (30 %-al több mint 2010-ben !)

A megtermelt agrártermékek értéke az alábbiak szerint alakult 2011-ben

agrártermék	összeg (milliárd euro)	termék	összeg (milliárd euro)
gabonafélék	4,6	bor	0,16
takarmánynövények	2,8	haszonállat	2
zöldség	2,3	állati termékek	2
burgonya	1,56	agrárszolgáltatások	1,35
ipari növények	1,16	összesen	19
gyümölcsök	1,14		

Forrás: Román Agrárminisztérium

Növénytermesztési ágazat 2011-es adatai összehasonlítva a 2010-es adatokkal

termék	betakarított mennyiség (millió tonna)	változás 2010-hez visz. (%)	termék	betakarított mennyiség (mill. tonna)	változás 2010-hez (%)
búza	7,2	24	repce	0,76	-20
kukorica	11,4	26	zöldség	4,1	8
napraforgó	1,8	46	gyümölcs	1,7	20

Forrás: Román Agrárminisztérium

Haszonállat létszám adatok 2011-ben, összehasonlítva a 2010-es adatokkal

Fajta	állatszám (millió)	változás 2010-hez viszonyítva (%)
szarvasmarha	2,1	10
juhféle	11,4	18
sertés	5,4	-8,4
baromfifélék	76,6	-2,7
ló	0,64	-23,8
méhcsaládok	1,2	2,2

Forrás: Román Agrárminisztérium

Mezőgazdasági export és import adatok 2011. és 2010-es évben (milliárd euro)

év	export	import
2011.	4,2	3,9
2010.	2,5	3,4

Forrás : Román Statisztikai Hivatal

Agrárkötségvetési adatok

Összköltségek	6,8 milliárd euró
szubvenciók	3,3 milliárd euró
állami támogatás	500 millió euró
uniós projektekhez kapcsolódó ÁFA támogatás	500 millió euró
uniós projektekhez kapcsolódó előlegek	1,3 milliárd euró
területalapú támogatás	1 milliárd euró
működési költségek	0,2 milliárd euró

Gabona betakarítási adatok Romániában – 2011.

A Román Agrárminisztérium nyilvánosságra hozta a 2011-es gabona betakarítási adatokat. Romániában idén **7,127 millió tonna búzát** takarítottak be, amely 6 %-al meghaladja a 2010-es adatot és az utóbbi 10 év átlagához képest is mintegy 1,5 millió tonnával több. A 7,127 millió tonna búzát 1, 977 millió hektárról takarították be, azaz hektáronként 3,645 tonna / ha átlagtermésnek felel meg. A belső fogyasztás 3,5-4 millió tonna búza, így a megtermelt mennyiség mintegy fele exportálásra kerül. A betakarított búza 80 %-a étkezési búza kategóriába sorolható, az étkezési búza mennyiség 60 %-a a legjobb minősítést kapta. Románia búzából 2011-ben az utóbbi 10 év legjobb termését produkálta, ez azonban komoly tárolási problémákat vethet fel, hiszen ilyen mennyiségre nincs megfelelő tároló kapacitás. A tárolási díjak 20-30 %-al megemelkedtek, így valószínűleg igyekeznek a termelők minél előbb piacra dobni a termést.

Rekordtermés volt **2011-ben olajos repceből is, amely 758.222 tonnás** eredményével 15 %-al haladja meg az előző évi termést. Repcét 381.878 ha-on termesztettek, a hektáronkénti átlagtermés 1,985 tonna volt. **Őszi árpából 760.885 tonnát** takarítottak be 198056 hektárról, amely termés szintén 7 %-al több mint az előző évben. Átlagtermés őszi árpából idén 3, 853 tonna / ha volt **Zabból 80.852 hektárról** 312436 tonna termést takarítottak be, ez 12 %-al több, mint 2010-ben. **Kukoricából** történelmük 2. legjobb termését aratták **17 millió tonnát**.

Állati eredetű termékek főbb adatai (2010-2011)

	Mértékegység	2010	2011	Változás
Marhahús (ezer)	ezer tonna	205,3	301,5	+96,2
Juhhús	ezer tonna	99,5	124,0	+24,5
Sertéshús	ezer tonna	552,7	585,0	+32,3
Baromfihús	ezer tonna	446,4	455,5	+9,1
Tej	ezer hl	42824,0	43442,0	+618
Tojás	millió darab	6199,2	6300,5	+101,3

Forrás: Román Agrárminisztérium

Az összehasonlítás alapján a 2011-es becslült adatok messze meghaladják a 2010-es adatokat, amely azt bizonyítja, hogy a 2011-es agrárév összességében az utóbbi évtizedek egyik legjobb éve lesz Románia számára. Ez a későbbiekben az export adatokban is meg fog látszani és a román agrárium nemzeti össztermékhez való hozzájárulása is jelentős mértékben nőtt 2011-ben.

Román élelmiszeripar számokban

A román élelmiszeripar a 2007-es uniós csatlakozás után két területen átmeneti mentességet kért és kapott az Európai Uniótól. Az egyik terület a tejfeldolgozás volt, az állam a nyers tej minőségi paramétereinek javításának érdekében kért és kapott átmeneti mentességet. Ez a derogáció a mai napig életben van, 2012. december 31-ig. A másik terület a sertéshús exportot érintette, amely a román járványvédelmi gyakorlat uniós szabványokhoz történő igazításáig állt fenn és amelyet 2012. január 1-vel feloldottak.

Ezen a két területen (tejfeldolgozás és sertéshús feldolgozás) a derogáció egyben meghatározta Romániának az Európai Unión belüli export tevékenységét, ezen két termékcsoporthoz vonatkozásában tiltott volt az export, ugyanakkor nagy mennyiségben importált Románia nyerstejet és sertéshúst.

Az export-import arány jelentősen eltolódott az import irányába Románia vonatkozásában, hiszen más uniós országokból importált tejet és sertéshúst feldolgozás után tovább

értékesíthetett más országba. Szintén a fentiekből következik, hogy az Európai Unió kívüli országokba (Törökország, Arab országok) jelentős export tevékenységet folytat az ország.

A Romániában forgalomba kerülő tejtermékek 65 %-a külföldi alapanyagból van, a húsipari termékek 65 %-ban külföldről érkeznek, ma már a zöldség-gyümölcs ellátás 80 (!) %-át is külföldről oldják meg, elsősorban Törökországból és Görögországból.

Több tényezőre vezethető vissza, hogy jelenleg Románia élelmiszer-importra szorul olyan tradicionális termékekből, amelyekből korábban önellátó volt, mint pl. napraforgó, búza, kukorica vagy a tejtermékek. Az országban megművelhető 13,5 millió hektár területből 4,2 millió hektár parlagon van, a mezőgazdasági géppark elavult, az öntözési rendszerek nem működnek, a hagyományos értékesítési csatornák megszűntek, a TЭСZ-ek nem jöttek létre. A román élelmiszer ára sem versenyképes a sokszor rosszabb minőségű és ellenőrizhetetlen forrású EU-n kívüli államokból bejövő élelmiszerekkel szemben. A hipermarketek ma már szinte kizárólagosan olcsó import élelmiszert forgalmazznak, hazai élelmiszer csak a kisebb üzletekben és a piacokon kapható. Ehhez hozzájárult még az, hogy Románia 2007. európai uniós belépésétől kezdődően kisebb –nagyobb derogációs időszak lejártja után életbe léptek az uniós szabályozók, amelyeknek Románia sok esetben még ma sem tud megfelelni. Különösen nagy problémát okoz, hogy a román tej minőségi paraméterei nem felelnek meg az európai uniós szabványoknak, így a nagy helyi feldolgozó üzemek sem veszik át.

Az élelmiszerfeldolgozással foglalkozó egységek száma Romániában 512 db, ebből 137 vágóhid, illetve húsipari készítmények előállításával foglalkozik, 287 tej- és tejtermékek feldolgozásával a többi cég zöldség-gyümölcs feldolgozással foglalkozik. Állami tulajdonban nincsen élelmiszeripari cég, többségük román magántulajdonban van, kisebb részük nagy multinacionális vállalat tulajdona. (Lactalis, Tnuva). A vállalkozási forma dominánsan Kft, néhány nagyobb cég részvénytársasági formában működik. A privatizáció után az egykori állami vállalatokat általában Sapard pénzekből illetve banki hitelből és saját tőkéből lettek felújítva. Az élelmiszeriparban mintegy 300.000 embert foglalkoztatnak.

Az egyes kiemelt élelmiszerárak alakulását 2011. február és 2011. decembere között az alábbi táblázat szemlélteti:

(árak lei-ben megadva 1 lei=75 Ft)

	2011.febr.	2011.dec.	változás (%)
liszt	2,8	3,215	14,82
száraztészta	2,875	2,95	2,61
cukor	4,295	4,73	10,13
olaj	6,91	7,08	2,46
burgonya	2,425	1,19	-50,93
alma	3,24	2,99	-7,72
banán	5,73	4,13	-27,92
grillcsirke	9,87	9,49	-3,85
disznóhús	21,99	20,49	3,39
tej	3,13	3,745	19,65
tojás (10db)	4,82	5,97	23,86
ásványvíz	2,035	2,045	0,49
szörpök, cola	4,485	5,22	16,39
sör	1,83	2,145	17,21
marhahús	20,54	21,66	4,90
Összesen			2,09

Földvásárlási moratórium meghosszabbítása

A külföldiek földvásárlásának moratóriumának lejárta után Románia újabb átmeneti mentességet Románia nem kér, hiszen a 2007-es csatlakozási szerződés szerint erre nincs lehetősége. Ugyanakkor egy olyan jogszabály tervezeten dolgoznak, amely nyugati mintára szabályozná a földtulajdon szerzés feltételeit oly módon, hogy elősegítsék a szakképzett helyi gazdálkodók tulajdonszerzését. A román miniszter elmondta azt is, hogy már most is jelentős földterülettel rendelkeznek az országban olasz, osztrák, dán, holland gazdálkodók, akik mint társas vállalkozás tulajdonosai birtokolnak földet. Az erdélyi területen magyar földtulajdonosok is vannak.

Megjegyzés: a román földliberalizáció hosszabb távon lehetőséget biztosíthatna magyar részről Erdélyben bevezetendő „földet életjáradékért program” elindításához. Ez komoly nemzetpolitikai lépés lenne.

A Román Agrárminisztérium kimutatásai szerint 2011. végén 700.000 hektár földterület volt külföldi tulajdonban, amely a teljes szántóterület 8,5 %-át tette ki. A tulajdonszerzés szempontjából első helyen Olaszország (24,29 %) áll, második Németország (15,48 %), Arab Országok (9,98 %-al), Magyarország 8,17 %-al a negyedik helyen áll, a további sorrend; Spanyolország 6,22 %, Ausztria 6,13 %, Dánia 4,52 %, Görögország 2,4 %, Hollandia 2,4 % és Törökország 0,78 %.

A Román Agrárminisztérium kimutatásai alapján 2011-ben 1 hektár szántó átlagára 1500-2500 euró között mozgott Romániában. A nagyon jó területeken az eladási ár elérhette akár a 4-5000 eurót is hektáronként.

Terület-alapú támogatások Romániában

A Román Kifizető Ügynökség (APIA) nyilvánosságra hozta a terület-alapú támogatások mértékét valamint azon cégek listáját, amelyek a legtöbb támogatást kapták. Romániában 1 hektárra 131 euró terület-alapú támogatást fizettek, amelyből 80,36 euro uniós támogatás, 50,64 euró nemzeti támogatás. A kifizető ügynökség tudatta azt is, hogy Romániában fizették ki Európa 3. legnagyobb támogatási összegét egy vállalkozás számára. Ugyanakkor az európai sorrendben az 1. helyen a GESBA portugál cég 6,16 millió eurója került, a 2. helyen a Bólyi Mezőgazdasági Termelő és Kereskedelmi Zrt 5,61 millió (?) eurót kapott. A román SC TCE 3 Brazi Srt 4,16 millió euró támogatást kapott összesen. Ezt 56.000 hektár terület után kapta. A cég ügyvezetője szerint az összeg kevesebb, mint az előző évek összege, hiszen a kifizető ügynökség jelezte, hogy néhány területükön a műholdas ellenőrzés alapján nem volt világos, hogy mit és mennyit termeltek. A „második helyezett”, román agrárcég 28.000 hektár területet tulajdonol, amiért 2,97 millió eurót kapott. A harmadik legnagyobb román cég is 20.000 hektár felett gazdálkodik.

Fordított (halasztott) ÁFA Romániában

A Román Kormány 2010. decemberben kezdeményezte Brüsszelben a halasztott Áfa intézményének bevezetésének engedélyezését Románia számára. Indoklásában két okot jelölt meg: az egyik a gabonakereskedelem során felmerülő folytonos visszaélések, fiktív számlázások és ezek után történő jogtalan ÁFA visszaigénylések visszaszorítása volt. A Román Államnak a gabonakereskedelem során elkövetett visszaélések miatt okozott károk egyes számítások szerint az 1 milliárd eurót is meghaladták. A másik indok az volt, hogy a pékáruk kereskedelmének közel 80 %-a „feketén” bonyolódik, amely szintén jelentős adóbevételek kiesést okoz az államnak. Románia beadványában kizárólagosan a gabonakereskedelem és a GOF növények vonatkozásában kérte a halasztott Áfa intézmény

bevezetésének engedélyezését. A 2010. decemberében Brüsszel felé beadott kérelem engedélyezése ellen 6 hónapon belül egyetlen tagállam sem tiltakozott, így az eljárási rend alapján 2011. május 26-án Románia megkapta az engedélyt a halasztott ÁFA intézményének bevezetésére az általa kért területeken illetve agrártermékek vonatkozásában. A Román Kormány ezek után meghozta a **OUG nr. 49/2011. sz. sürgősségi kormányrendeletét, amely a 381. sz. Hivatalos Közlönyben 2011. május 31-én került kihirdetésre, hatályba lépése pedig 2011. június 2.** volt. A kormányrendelet az 571/2003. adótörvény végrehajtási rendeletét módosítja illetve egészíti ki.

A sürgősségi kormányrendelet a halasztott ÁFA intézményének alkalmazását 2 évre, pontosabban 2013. május 31-ig engedélyezte és meghatározta pontosan, hogy mely gabonákra illetve technikai növényekre - búza, árpa, zab, kukorica, szója, repce, napraforgó – vonatkozik. A halasztott ÁFA itt azt jelenti, hogy a termelők, kereskedők és feldolgozók a fenti növények forgalmazása (értékesítése) után nem kell befizessék az ÁFA-t és értelemszerűen nem is igényelhetnek vissza, az Áfa megfizetése a végfelhasználóknál, az üzletekben történő értékesítés során a kész termék után történik meg.

A kereskedők, feldolgozók a kormányrendelet értelmében **egyedi kérelmeket** kell benyújtani a Pénzügyminisztériumba, ha a halasztott ÁFA intézmény adta lehetőséggel élni akarnak, amely kérelemnek tartalmaznia kell a kereskedelmi tevékenységet (áru megnevezése), valamint a prognosztizált éves eladási mennyiséget, továbbá azt, hogy belföldi kereskedelemről vagy import áruval van-e szó. Az engedély megadása csak a kormányhatározatban meghatározott időtartamra, maximum 2013. május 31-ig lehetséges.

A halasztott ÁFA bevezetésének tapasztalatai :

A halasztott ÁFA bevezetése óta eltelt mintegy 8 hónap alatt láthatóak már az intézkedés előnyei és a szabályozás során elkövetett hibák is.

- 1.) Románia a kérelmében elkövetett egy mulasztást, mivel a **növények felsorolásában árpát említett, de külön nem emelte ki, hogy az árpa és a sörárpa tekintetében is kéri az engedélyt.** Emiatt a sörárpa tekintetében a visszaélés azóta is folytatódik, komoly bevételi kiesést okozva az államnak.
- 2.) A pénzügyi visszaélések 90 %-a megszűnt, sőt az ezzel foglalkozó cégek nagy számban eltűntek a piacról. Két cég esetében a román állam büntetőeljárást kezdeményezett, bizonyítékok felkutatása mellett.
- 3.) A halasztott ÁFA-val érintett növények értékesítése után összességében az intézkedés bevezetése előtti időszakban az államkasszába 210 millió lej folyt be ÁFA jogcímén, amely összeg megduplázódott, 410 millió lej-re ment fel. (A lej árfolyama 65-70 Ft között mozog). A csalásokat teljes egészében nem sikerült kiszűrni, pl. a sörárpa esetében még jelenleg is komoly visszaélések vannak.
- 4.) Az intézkedés hatására az egyébként 60-70 %-ban „feketén„ dolgozó sütőipar jelentős része „kifehéredett„, bár ezen a területen még van mit javítani pl. szigorú ellenőrzésekkel.

Almaprogram a román iskolákban

2012. január 1-től indul Romániában az iskolákban az „almaprogram”, amely 1,6 millió gyereket érint első és nyolcadik osztály között. A román állam 2,5 millió eurót szán a program lebonyolítására, amelynek keretében minden egyes iskola az iskolai napokon 1 db almát kap ingyen. A pályázati kiírásban feltétel volt, hogy az alma 100-120 gramm közötti nagyságú és egészséges, fogyasztásra alkalmas legyen. A termelőknek megszabták az alma kilónkénti árát, amely nem lehetett több 3,5 lej / kg-nál (cca 240 Ft / kg). A román agrárminisztérium számításai szerint kb. 1500 tonna almát osztanak ki az iskolákban a program keretében. 2011-ben fele annyi alma termett Romániában, mint 2010-ben, ennek ellenére az eladási ár nem változott jelentősen a 2010-es évhez képest. A román almaexport is felére csökkent 2011-ben. Az agrárminisztérium ezzel a programjával segíteni szeretné az almatermelőket.

Az alábbi táblázat a román almatermés alakulását mutatja be 2006-tól 2011-ig.

év	belső termelés (ezer tonna)	import (millió euró)	export (millió euró)
2006.	417	12,1	0,15
2007.	362	22,2	4,6
2008.	329	21,4	0,67
2009.	378	11,5	0,62
2010.	422	12,7	4,4
2011.	206	16,1	2,4

Romániai Ifjú Gazdák Országos Egyesületének megalakulása

2012. május 26-án Nagyszébenben megalakult a Romániai Ifjú Gazdák Országos Egyesülete, amelynek elnöke Haschi András (volt agrárminisztériumi államtitkár) lett. Az alakuló ülésen 21 román megye ifjú gazdái képviseltették magukat. Az egyesület céljaként fogalmazták meg az Európai Ifjú Gazdák Szervezetéhez való csatlakozást és ezen keresztül uniós források bevonását a fiatal gazdálkodók lehetőségeinek bővítésére. A megalakult szervezetnek több, mint 450 tagja van, akik 45 év alatti mezőgazdasági vállalkozók. Az alakuló ülésen elhangzott Dacian Ciolos európai agrárbiztos videós üdvözlője, amelyben felhívta az alakuló szervezet figyelmét arra, hogy mindig a szakmai szempontokat tekintsék fő irányynak és ne az aktuális politikai folyamatokat. Az alakuló ülésen döntés született arról is, hogy 2012-ben még egy ülést tartanak Bukarestben, ahol egyesület bejegyzését kérték. Bukarestben megválasztásra kerülnek az egyesület alelnökei és erre az ülésre meghívják a többi román agrár szakmai szervezet és érdekképviselet vezetőit is.

4. A MOLDOVAI KÖZTÁRSASÁG GAZDASÁGÁNAK FŐBB JELLEMZŐI

2011-ben Moldova GDP-növekedése 6,4%-os volt, valamivel kisebb, mint az előző évben. A nemzeti össztermék mintegy 82 milliárd lejt tett ki. (2011-ben a nemzeti valuta átlagos árfolyama 1 USD = 11,7 MDL.) A növekedési ütem az év utolsó negyedében visszaesett: a külföldi piacok gyengülése, az Európai Unió belüli nehézségek erőteljesen érintették a moldovai gazdaságot. Az euró-zóna adósságválsága a csökkenő külföldi keresleten és az EU munkaerő piacán jelentkező feszültségeken keresztül gyűrűzik be a moldovai gazdasági folyamatokba. Tavaly még Moldova a legjobb növekedést felmutató FÁK országok között volt. A beruházások nőttek az elmúlt két évben (2011-ben 9,3%-kal), egészében 17,9%-kal haladva meg a 2009-es válságszintet. A GDP növekedésben tavaly jelentősebb szerep jutott az ipari termelésnek, a mezőgazdaság gyengébb eredményeket mondhatott magáénak.

A tavalyi év utolsó és az idei év első negyedévének kedvezőtlen folyamatai alapján 2012-ben is folytatódik a GDP növekedés ütemének mérséklődése: a Nemzetközi Valuta Alap szakértői 3 %-os éves növekedésre számítanak, amit főleg a FÁK piaci kereskedelem rugalmasságára alapoznak. 2012 első negyedévében az ipari termelés és a szállítás csökkent az előző év hasonló időszakához képest. A szakértők szerint ennek oka a külső kereslet csökkenésében és a kemény télben rejlik. Ha a külpiaci viszonyok tovább romlanak, az kihathat az exportra, a hazautalásokra, a tőkebeáramlásra, és a 3%-os GDP növekedést is kérdésessé teheti.

2011-ben az éves infláció 7,6%-os volt, majdnem megegyezett az előző évivel: Az áremelkedés alaptényezői: az energiaárak, a kedvezőtlen időjárás negatív hatása, továbbá a nemzetközi agrár-élelmiszeripari árak. Az IMF szerint 2012 első négy hónapjában mintegy 5 %-os volt az infláció.

A költségvetési bevételek GDP arányos mértéke némileg csökkenő trendet mutatott: a 2010-es 40% után 2011-ben 37 %-ot. 2011-ben sikerült a kormánzatnak növelnie az adóbevételeket, a nem adó-jellegű bevételek ugyanakkor mérséklődtek. A költségvetés kiadási oldala 2007 óta folyamatosan nő, az elképzelések szerint idén mutathat majd némi csökkenést. 2011-ben rekordnagyságúra, mintegy 2 milliárd USD-re nőttek a hazai valutatartalékok.

Az IMF pozitívan értékeli a jelenlegi moldovai kormány fiskális politikáját. Míg 2009-ben a GDP 6,3 %-ára rúgott a pénzügyi deficit, 2011-re 2,4%-ra csökkent, idén pedig 1%-os célt tűztek ki, amit tartani szeretnének egészen 2015-ig. A költségvetési hiány alacsonyan tartása érdekében nyugdíj reformot, a városi adminisztratív kiadások csökkentését, az oktatás racionalizálását tervezik egyebek között.

Az IMF szerint a moldovai lej túlértékelt az 5-15%-os tartományba esően, ami jóval magasabb a tervezett 2%-nál. Ez azonban egyelőre nem fenyegeti az export versenyképességét.

Külkereskedelem

A moldovai külkereskedelmi forgalom tavaly mintegy 7,5 milliárd USD-t tett ki, ami 37%-os növekedést jelent az előző évi szinthez képest. Az export oldal 44,1 %-os növekedéssel 2,2 milliárd USD-t ért el, míg az import mintegy 35 %-os növekedéssel 5,2 milliárd USD volt. Az export-növekedés miatt az import exporttal való lefedettsége rekordszintű (42,8%) volt, ami az utóbbi 5 év legjobb mutatója.

A moldovai export tavalyi növekedése több tényezőre vezethető vissza: a szerény nemzetközi export-növekedési ütem miatt Moldova 0,05%-ra növelhette piaci részét a nemzetközi forgalomban. Ez a mutató jelentősen meghaladja az átalakulási szakaszban az ország által eddig felmutatott eredményeket (átlag 0,01 %).

Moldova fő kereskedelmi partnere az EU (2011-ben mintegy 1100 milliárd USD exportforgalommal), kevéssel mögötte áll a FÁK országok blokkja (főként Oroszország, Ukrajna és Kazahsztán) 920 milliárd USD exportforgalommal. Növekedés jelentkezett mind az Oroszországba, mind a Romániába irányuló exportban, kettőjük súlya a kivitelben 45%. A külkereskedelmi műveletek értékelése alapján a moldovai export mintegy 21,3%-a volt re-export jellegű tevékenység. A behozatalban 2011-ben 43%-os volt az EU és 33%-os a FÁK tagállamok részesedése, ez utóbbiaké kisebb, mint a válság előtti időszakban. A moldovai

export növekedése elsősorban a nem-élelmiszer jellegű termékek kiviteléből adódott, míg az import az energia-behozatal terén ugrott meg.

A moldovai GDP számottevő részét, egyes becslések szerint közel harmadát továbbra is a külföldön dolgozó moldovaiak hazautalásai teszik ki: 2011-ben 1,612 milliárd USD volt a bankokon keresztüli utalás. Nem hivatalosan ez az összeg jelentősen több is lehet, mert sokan, főleg Nyugat-Európából, zsebben hozzák haza a pénzt. 2011-ben nőttek a FÁK országokban dolgozó moldovaiak hazautalásai, az összes átutalás 64%-át tették ki. A statisztikák szerint Oroszországban dolgozik a legtöbb moldovai vendégmunkás, onnan jön az utalások 58,4%-a, második helyen Olaszország áll.

A Világbank 2011/2012 „Doing Business” vizsgálatában Moldova a megelőző felméréshez képest 18 hellyel javította pozícióit és 81. helyre került, az év vezető reformerei között pedig a második helyet foglalta el. Mindez az elmúlt két évben végrehajtott átfogó reformoknak volt köszönhető, amelyek kiterjedtek az adórendszerre, a közszolgáltatásra, az oktatásra, a nyugdíjakra, a szociális juttatásokra, az energia szektorra, a külkereskedelemre és az üzleti szabályozásokra.

2012. január 1-jén 8131 külföldi beruházással létrejött céget tartottak nyilván Moldovában. A törzstőke beruházásokban az érték alapján Hollandia vezet, Oroszország és Ciprus követi. A külföldi érdekeltségű vállalatok száma alapján viszont a rangsor: Románia, Törökország, Olaszország és Oroszország.

Gazdasági és társadalmi orientáció

A „Szövetség az Európai Integrációért” néven kormányzó koalíció egyértelműen kiáll az EU csatlakozás mellett, az integrációs folyamat halad előre. A beszámolási időszakban Moldova a Keleti Partnerség mintá országaként szerepelt az EU vezetőinek megnyilatkozásaiban, Moldova politikai megítélése továbbra is megelőzi az ugyancsak jó pozíciójú Grúziáét. Az IMF és a Világbank szakértői alapvetően pozitívan értékelik a kormányzat gazdaságpolitikáját. Az EU, az EBRD, és a Világbank segítségével számos infrastrukturális és egyéb projekt valósul meg az országban. 2012-ben megindultak a tárgyalások az EU Mély és Átfogó Szabadkereskedelmi Megállapodásához (DCFTA) való csatlakozásról, ehhez Magyarország a nemzetközi fejlesztési együttműködés keretében két fordulóban továbbképzést biztosított a moldovai szakértők számára. Moldova tagja az EU Energia Közösségének, igyekszik teljesíteni vállalásait. Több projektet terveznek az ország energiaellátása európai kapcsolódásának létrehozására (moldovai-román gáz- és áramvezeték). Moldova 2012-ben csatlakozik az EU közös légtér-megállapodásához.

Miközben a jelenlegi kormány Chisinauban eltökélten folytatja EU integrációs politikáját, és erősítette az együttműködést Romániával, más irányokban is növelte az ország külső mozgásterét: sikerült bizonyos haladást elérni az orosz relációban, és normalizálódtak a kapcsolatok Ukrajnával. (Románia a maga részéről igyekszik erősíteni befolyását, jelenlétét, Moldovával való együttműködését próbálja beépíteni az EU térségbeli, törekvéseibe. Egyelőre azonban több gazdasági támogatást ígért Moldovának, mint amennyit a gyakorlatban megvalósított.)

Moldova, érthetően, szeretné minél jobban kihasználni a Nyugat és Kelet közötti földrajzi elhelyezkedéséből adódó előnyöket, ám a lehetőségek nem korlátlanok. Az ország csatlakozott a FÁK szabadkereskedelmi megállapodásához, megfigyelői státusza van az

Eurázsiai Gazdasági Együttműködési Szervezetben (Vámszövetség). Az unió álláspontja szerint a DCFTA csatlakozással nem egyeztethető össze az eurázsiai vámszövetségbeli tagság, így azt, továbbá a Putyin által erőteljesen szorgalmazott, 2015-től tervezett, szorosabb együttműködést jelentő Eurázsiai Szövetségbe való belépés eszméjét elveti a kormány. (Az EU vízumkönnyítési és egyéb döntéseinek elhúzódása, az unió gazdasági problémái okozta kiábrándultság miatt visszaesés tapasztalható az EU-csatlakozás társadalmi támogatottsági indexében. Az ellenzékben, különösen bizonyos parlamenten kívüli pártok és szervezetek körében vannak támogatói az Eurázsiai Szövetség perspektívájának is, a közvélemény kutatások szerint a lakosság egy számottevő része hozzájuk hasonlóan gondolkodik.) A nagyszámú moldovai vendégmunkás, a jelentős moldovai bor-és gyümölcsexport, a Dnyeszter-melléki helyzet, a gázszállítási monopólium az orosz vezetésnek alkalmat ad a nyomásgyakorlásra, a moldovai vezetést pedig manőverezésre készíti. A tavaly lejárt helyett egyelőre nem sikerült középtávú gázmegállapodást kötni Oroszországgal, az ügy húzódik. Megállapodást csak úgy lehet majd elérni, ha Moldovának sikerül kompromisszumot teremtenie az EU Energia Közösség és az orosz fél elvárásai között.

A jövőben az európai, illetve az eurázsiai hatás és befolyás várhatóan továbbra is jelen marad majd a moldovai politikában, gazdaságban és külkereskedelemben. A jelenlegi kormány elkötelezett az EU integráció mellett, mielőbbi előrehaladást vár a vízumkönnyítéseket és a kereskedelem terén. Moldova 2020-ig tartó stratégiájának elfogadásával jelezte, hogy kész alkalmazkodni az EU-ban zajló tervezési folyamatokhoz, meghatározta azokat a területeket, amelyek fejlesztését a legfontosabbnak tartja a növekedés szempontjából. Putyin újabb elnöki mandátumának idején ugyanakkor erősödik az Eurázsiai Szövetséghez való közeledés és csatlakozás érdekében kifejtett orosz nyomás, fokozódik a befolyásért vívott orosz-román hatalmi vetélkedés. Moldova szempontjából sok függ attól, hogyan alakul majd a nemzetközi gazdasági környezet, elsősorban az EU-n belüli helyzet, az orosz piac felvevőképesége és a gázárak. A moldovai gazdasági folyamatok törékenysége, a külső hatásoknak való kitettsége továbbra is fennáll majd.

MOLDOVA MEZŐGAZDASÁGA

A moldovai mezőgazdaság az ahhoz kapcsolódó feldolgozó iparral együtt a nemzeti össztermék 30 %-kát adja. Ugyanakkor ez a külkereskedelem szempontjából is nagyon fontos ágazat, hiszen a moldovai export 50 %-át agrártermékek adják. Az ország lakosságának 33 %-a dolgozik a mezőgazdaságban és az ahhoz kapcsolódó feldolgozó iparban. 2010-ben a moldovai mezőgazdaság 16410 millió moldovai lej¹ összértéket állított elő, ez 31,9 %-al haladta meg a 2009-es adatokat.

Moldovában 2506,2 ezer hektár mezőgazdasági földterület van, amely 74 %-át teszi ki Moldova teljes területének. Ebből 1821,7 ezer hektár szántó, a fennmaradó terület szőlészet, gyümölcsös és legelő. A szántóterület 75 %-a legjobb minőségű termőföldet képviseli.

Az előállított agrártermékek 70 %-a növényi és 30 %-a állati eredetű termék.

A termőföld megoszlása tulajdonosi szerkezetek szerint:

Korlátolt felelősségű társaságok – 40 %

Egyéni gazdálkodók és családi gazdaságok – 37 %

Termelőszövetkezetek – 10 %

Részvénytársaságok – 3 %

¹ 1 moldovai lej (MDL) – kb. 16 forint

Egyéb tulajdonformák (pl. állami gazdaságok) – 10 %.

Külföldi magánszemély vagy társas vállalkozás földterületet bérelhet – akár 30 évre is – de földtulajdont az országban nem szerezhethet. A legnagyobb bérlők Moldovában az olaszok, németek és az osztrákok. Az országban tervezett reformok keretében az utóbbi időben szóba került a külföldiek földtulajdonlásának engedélyezése is – a kérdés körül azonban egyelőre belpolitikai viták folynak.

Növénytermesztési adatok ágazatonként

Gabona félék

A legfontosabb növényi kultúrák: a búza, árpa, kukorica. A teljes szántóterületből 985.000 hektárt búzával, 384.000 hektárt kukoricával, 405.000 hektárt árpával vetnek be.

Az átlagos termés búzából 1400.000 tonna és 1.500.000 tonna kukorica. A belső fogyasztás a két gabonából összesen 1.500.000 tonna, a fennmaradó búzát és kukoricát exportálják – főként Magyarországra, Angliába, Svájcba és Romániába.

Moldova egyik legfontosabb kiviteli terméke a napraforgó, amelyből évente átlag 371.000 tonna terem. Ebből 114.000 tonna jut exportra. Az ország exportál még 71.700 tonna repcét és 20.700 tonna szóját. E termékek legfontosabb felvevőpiacai: Magyarország, Románia, Ukrajna és Anglia.

Zöldség-gyümölcs ágazat

Gyümölcs: Moldova évente 400.000 tonna gyümölcsöt termel, amelyből 310.000 tonna alma, 4000 tonna körte, 1000 tonna birsalma és emellett 50.000 tonna szilva és 20.000 tonna barack. Moldova 33 országba exportál gyümölcsfélét. Az össz mennyiség 24,7 %-a frissen, feldolgozás nélkül kerül exportra, 44 %-a pedig feldolgozott állapotban. A fennmaradó 31,3 % belső fogyasztásra kerül.

Zöldség: 42.000 hektáron termesztenek zöldséget, évente átlagosan 370.000 tonnát. A legfontosabbak: paradicsom, káposzta, uborka, sárgarépa, hagyma, padlizsán, paprika és fokhagyma.

Az össz mennyiség 5%-a feldolgozatlan, 10 %-a pedig feldolgozott állapotban kerül exportra. A fennmaradó 80-85 % saját belső fogyasztásra szolgál. Zöldségfélét Moldova 23 országba exportál. Burgonyából évente mintegy 340.000 tonnát termelnek, de ezt szinte kizárólag belső piacon értékesítik.

Szőlészet és borászat

Moldovában 156.000 hektáron termesztenek szőlőt, ennek 95 %-a magántulajdonban van. Az előállított szőlőmennyiség 400-500 ezer tonna, amelyben a kis családi gazdaságokban lévő szőlőmennyiség is beleértendő. A legfontosabb szőlőfajták: Muscat, Pinot, Aaligot, Chardonay, Feteasca, Sauvignon valamint Merlot és a Malbec.

Szezononként 65.000 hl bort állítanak elő az országban, a leghíresebb pincészetek: Cricova, Milesti Mici és Branesti. Moldova évente 300-350 millió liter palackozott bort és 20 millió üveg pezsgőt állít elő. E termékek 90 %-a exportra kerül, a belső fogyasztás 10 %. A moldovai borok legnagyobb vásárlói: Oroszország, Románia, Ukrajna, és az Európai Unió országai. Milesti Mici pincészetében található a világ legnagyobb bormúzeuma, 1,6 millió üveg borral.

Állattenyésztés

Az állatállomány 36 %-a szarvasmarha, 29,2 %-a baromfi, 27,7 %-a sertés, 5,3 %-a juh és kecske. 1,8 % egyéb állatfajta.

A szarvasmarha állomány 217 ezer db, amiből fejőstehén 160 ezer. Évente 20 ezer tonna marhahúst és 565 ezer tonna tejet állítanak elő. Ez az egyetlen államilag támogatott állattenyésztési ágazat.

Sertés: 283 ezer db sertés van az országban, amiből 36 ezer anyakoca. 66 ezer tonna hús az éves előállítás.

Juh és kecske: 86 ezer juh és kecske van az országban, amelyből 5500 tonna hús és 30-40 ezer tonna tej előállítása történik meg éves szinten.

Baromfi: 23 millió a teljes baromfiállomány az országban, ebből évente 45 ezer tonna húst és 700 millió tojást állítanak elő.

Méhészet: a méhcsaládok száma az országban 98 ezer és évente 2000-2500 tonna mézet állítanak elő. Ebből 3-400 tonna kerül exportra, elsősorban Amerikába, Kanadába és Oroszországba.

Mezőgazdasági feldolgozóipar

A húsipar évente 2066 tonna füstölt árut, 15571 tonna felvágottat, 637 tonna húskonzervet és 1795 tonna félkész húsárut állít elő.

A tejfeldolgozó ipar 26100 tonna tejet, 22 ezer tonna savanyított tejterméket, 4300 tonna vaját, 2600 tonna friss sajtot, 3500 tonna érlelt sajtot és 1300 tonna tejport állít elő.

Kiemelt, a jövőben támogatandó ágazatok

Szőlészet, zöldség-gyümölcs feldolgozás, szarvasmarha- és sertésenyésztés, ökológiai termelés ösztönzése és az öntözési rendszerek fejlesztése.

5. AGRÁRSTRATÉGIA – KAP REFORMMAL KAPCSOLATOS ROMÁN ÁLLÁSPONT

Románia összességében jól jár a 2014-től életbe lépő KAP reformmal. Románia az elképzelések alapján közel 3 milliárd euróval több forrás lehívására lesz jogosult, mint eddig. Az 1 hektárral rendelkező agrártermelők finanszírozása is megtörténik, amire eddig nem volt lehetőség.

Problémaként merül fel a greening program romániai alkalmazása, amely több agrártermelő érdekét sérti és emiatt Románia abban érdekelt, hogy a kötelezően 7%-os „zöldesítési arányt” „lehetőleg csökkentsék. (Akármilyen számot elfogadnak, csak 7 % alatt legyen).

Másik probléma a támogatás felső határának a bevezetése, amely a nagy területtel (több ezer hektárral) rendelkező agrárvállalkozókat hátrányosan érintené.

A nyilvánosságra hozott koncepciót a román állásponttal összehasonlítva feltűnik, hogy számtalan olyan terület van, amely kedvez a román elképzeléseknek. A román vezetés optimistán fogadta a kész anyagot, hiszen a Románia által kért módosítások nagy részét a kidolgozott koncepció tartalmazza.

- Fennmarad a közvetlen (direkt) kifizetések rendszere, amely a román agrár érdekeknek megfelel
- Románia örömmel fogadta a két pilléres rendszer és az arányosság fenntartását.
- Románia már több éve kérte, hogy az 1 ha alatt gazdálkodók egy külön kidolgozott szisztéma szerinti alaptámogatást kapjanak, amelyet az új koncepció tartalmaz.
- Az álláspont alapján a felső kifizetési határokat és a nem kifejezetten mezőgazdasághoz kötődő tevékenység után járó kifizetéseket is korlátozták, ez szintén kedvező lehet Románia számára.
- A tervezet egységesíti az országoknak adandó terület-alapú támogatás összegét (jelen pillanatban Románia cca 60 %-ot kap). A terület-alapú támogatás mértékéhez hozzáadják a kiegészítő támogatások (mint pl. állatjóléti támogatások)összege, amely alapján Románia és Bulgária elérheti a régi tagországok terület- alapú támogatásának mértékét, de csak ezekkel a kiegészítő támogatásokkal együtt.
- A nemzeti támogatás (Top-up) fennmaradását is üdvözölte a román agrárvezetés .

A tervezet ugyanakkor nem tartalmazza azt a román elképzelést, ami szerint támogatni kellene az agráriumhoz kötődő egyéb helyi vállalkozásokat is (helyben maradás, vidékfejlesztés elősegítése) , mintegy szociális alapon.

Agrárstratégia, a 2020-as valamint a 2020. utáni perspektívák

Az Európai Bizottság elképzelései alapján a közös agrárpolitika az alábbiak szerint támogatja a 2020-as stratégia célkitűzéseit:

- *intelligens növekedés* – az új technológiák használata, az innováció, a versenyképesség javítása, az új termékek létrehozása mind hozzájárul az intelligens növekedés fenntartásához.
- *fenntartható növekedés* – olyan növényi és állatfajták bevezetése , amelyek nem rongálják a környezetet és az emberi egészségre nem károkat, megújuló energiák használata, állatjóléti intézkedések bevezetése, biogáz üzemek létesítése.
- *hátrányos régiók felzárkóztatása* – támogatási rendszerek fenntartása, piac ösztönző beruházások, a vidék gazdasági teljesítményének ösztönzése mind hozzájárul egy fenntartható fejlődéshez és a vidéki régiók életfeltételeinek fenntartásához Európában.

Románia támogatja a közös agrárpolitikában megfogalmazottakat és úgy gondolja, hogy a közös agrárpolitikában megfogalmazott dolgok hozzájárulnak ahhoz, hogy a 2020-as stratégiában megfogalmazott célok megvalósuljanak más, közösségi célokkal együtt, hiszen a közös agrárpolitikai célok szervesen hozzájárulnak az EU stratégia által megfogalmazott más célok megvalósításához, mint pl. klímapolitika, foglalkoztatási politika , környezetpolitika. Ezen célok elérése érdekében fontos, hogy a közösségi agrárpolitika finanszírozása megfelelő legyen.

Románia elsődleges célkitűzései a közösségi reform kapcsán

- közvetlen kifizetések fenntartása , a támogatások egységesítése minden tagországban
- a kis- és középgazdaságok támogatásának elindítása egy új támogatási rendszer életbe léptetésével
- a közösségi támogatás és a nemzeti támogatás rendszerének fenntartása a közösségi támogatás nagyobb aránya mellett
- a támogatások igénybe vétele során az adminisztratív terheinek csökkentése
- a támogatási rendszer fenntartása egy olyan reálisan meghatározott időtartamra, amely lehetővé tenné azt, hogy a régi tagállamok fel tudjanak zárkózni az új tagállamok szintjére
- a vidékfejlesztésre szánt alap nagysága ne legyen kisebb, mint a közvetlen kifizetésekre szolgáló alap
- az innováció, az új technológiák, a környezetbarát technológiák és az alternatív energiák hasznosítását célzó beruházások támogatása
- a családi gazdaságok, őstermelők támogatása, amely hozzájárul a vidéki emberek helyben maradásához, a vidék fenntartásához, a helyi kulturális értékek megtartásához.
- a LEADER programban adható összegek növelésében érdekelt Románia .

6. ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY, ÉLELMISZERBIZTONSÁG, GMO NÖVÉNYEK

Génmódosított növények termesztésével kapcsolatos román álláspont

Valeriu Tabara 2012. márciusáig hivatalban volt agrárminiszter előterjesztésének köszönhetően Románia álláspontja a GMO növények termesztésével kapcsolatban megváltozott. A változás lényege, hogy az eddigi tiltó, tűró magatartás helyett Románia a jövőben támogatja a génmódosított növények termesztését, különösképpen a szója vonatkozásában, hiszen Románia komoly mennyiségű szóját importál Braziliából a baromfi ágazat tápanyag szükségletének ellátására. A miniszter által javasolt jogi szabályozást a Román Parlament a mai napig nem fogadta el.

Baromfi tartás körülményeinek szabályozása

Romániában is életbe lépett a EU által előírt **baromfi tartás körülményeit** szabályozó rendelet 2012. január 1-től. A szabályozás 5 milliós tojóállományt érint és 29 baromfi –tartó egységet. A 29 cégből 18 vállalat 2012. december 31-ig vállalta a tartási körülmények megváltoztatását, 9 cég 2012. július 1-ig meg tudja csinálni az ehhez szükséges beruházásokat, mindössze 2 cég jelezte, hogy fel fogja függeszteni tevékenységét, mivel forráshiány miatt nem tud eleget tenni a követelményeknek.

A nyerstej minőségi paramétereinek javítása

Románia újbóli átmeneti mentességet kért és kapott a **tej minőségi paramétereinek** javítása érdekében az Európai Uniótól. Elhatározott szándékuk, hogy 2013. végéig teljesítik az EU által megkövetelt paramétereket a tej vonatkozásában. Az 1464 tejelő szarvasmarha telepből 510 egységben modernizálási programot indítottak be. Megállapítást nyert, hogy az 1613

tejbegyűjtő pontból 408 egység nem felel meg az előírásoknak, ezekre is modernizálási programot kell kidolgozni és egyben el kell indítani a megvalósítást. A 114 tejfeldolgozó egységből jelen pillanatban a főállatorvos úr elmondása szerint jelenleg mindössze 1 felel meg a minőségi követelményeknek, 63 vállalatnál folyik a modernizálási folyamat. Radu Chetan –Roatis kiemelt feladatának tartja, hogy 2013. végére ezeket a beruházásokat elvégezzék és 2014. január 1-től Románia is exportálhasson az unióba tejet és tejtermékeket.

Élelmiszeripari termékek minőségének jogi szabályozása Romániában

Romániában a Codex Alimentarius-ban elfogadott elvek (receptúrák) csak tájékoztató jellegűek a termékek előállításánál. Ez azt jelenti, hogy az előállítók eltérhetnek az eredeti receptúra előírásaitól.

Ebből következik, hogy az állategészségügyi szolgálat szakemberei sem ragaszkodnak ellenőrzéskor a Codex Alimentarius-ban leírt vagy elfogadott receptúra teljes betartásához.

Románia az uniós szabályozást tekinti mérvadónak és nem készítettek külön nemzeti szabályozást, hanem átvették az ott leírtakat. A nem állati eredetű termékek esetében, mint pl. a sütőipari termékek, az a probléma is felmerül Romániában, hogy a forgalmazott sütőipari termékek több, mint 70 %-a feketén kerül forgalmazásra. Ezt a folyamatot – bár próbálkozott az állategészségügy, – pillanatnyilag nem tudta megfékezni.

Külön termékcsoportokra vonatkozó jelölési, megkülönböztetési vagy más- nemzeti jelleget hangsúlyozó szimbólumok használatára nincs külön jogszabályuk. A tradicionális vagy ökológiai termékek piacán sincs külön jogi szabályozás. A tradicionális termékek piacán komoly mennyiségi és minőségi visszaélések vannak, szükség lenne szabályozni, de eddig ezt különböző okok miatt nem tették meg. Az ökológiai termékek piacán sokszor nem tisztázott az alapanyag eredete, származása.

Jelenleg 87 tradicionális termék elfogadtatására irányuló kérelem van előkészületben, amelyet az Európai Unió felé beadnának, de a legtöbbször sajnos nem tisztázott a receptúra eredete és összetétele.

Romániában az állati és nem állati eredeti termékek előállítását, raktározását, szállítását és kereskedelmi forgalomba hozatalát a 2009. január 1-én hatályba lépett és a 2008. december 30-án megjelent 111/16.12.2008. sz. rendelet szabályozza (Ordin nr. 111 din 16. decembrie 2008.), amelyet a Román Nemzeti Állategészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Szervezet (Autoritatea Nationala Sanitara Veterinara si pentru Siguranta Alimentelor) adott ki.

Ez egy általános szabályozás, ennél részletesebb szabályozás nem létezik külön termékekre lebontva.

7. KÖRNYEZETVÉDELEM

Verespatak, bányaberuházás

Románia és Magyarország között környezetvédelmi szempontból a legfontosabb kérdés a **verespataki bányaberuházás** aktuális helyzete. Verespatak kérdése a legmagasabb szinten került napirendre, hiszen a két ország környezetvédelmi minisztere közötti találkozón és a román-magyar parlamentek környezetvédelmi bizottságai tárgyalásán is tanácskoztak róla. A magyar kormány elvárásaival ellentétben a román kormány részéről szilárd elkötelezettség van a bánya megnyitásának engedélyezéséről, kijelentették, hogy amennyiben a bányavállalat mindazon engedélyeket megszerzi, amelyeket a törvények előírnak, nem gördítenek akadályt

a bánya megnyitása elé. Ez az álláspont a magyar felet új tárgyalási stratégia kidolgozására kényszeríti, amelynek a lényege az, hogy amennyiben a bánya megnyitásra kerül, közös román-magyar monitoring bizottság felállítását kezdeményezi.

2011. júniusában találkozott Aradon a Magyar Országgyűlés Fenntartható Fejlődés Bizottsága a román környezetvédelmi bizottság tagjaival, ahol a verespataki bányaberuházás kérdése napirenden volt. A magyar fél kérésére az a megállapodás született, hogy amennyiben a bánya megnyitásra kerül, akkor egy közös román-magyar monitoring bizottságot állítanak fel, amelyben külföldi szakemberek is részt fognak venni és amely folyamatosan figyelemmel kíséri a bánya működését.

A 2012. májusban megalakult új román kormány nem zárta ki annak a lehetőségét, hogy az ősszel esedékes parlamenti választások után még idén megadják a bánya megnyitásához szükséges engedélyeket. Ezt maga Románia ipari minisztere jelentette ki Verespatakon kampányesemény keretében.

A román parlamentbe benyújtásra került a bányászati törvény módosítását célzó javaslat, amely felgyorsította azon területek kisajátítását, amelyek szükségesek a beruházás megindításához.

Ezzel párhuzamosan a beruházás majd minden olyan engedéllyel rendelkezik, amely a kitermelés megkezdéséhez szükséges. A román kormány sajtóközleményben tudatta, hogy 1997-ben, amikor aláírásra került a román állam és a Rosia Montana Gold Corporation kanadai-román cég közötti megállapodás, akkor az arany unciánkénti ára 350-400 dollár volt. Ma ez 1800 dollár körül mozog. A román kormány számításai szerint nem valószínű, hogy az arany ára a közeljövőben 900 dollár alá fog esni.

A kormány a beruházás támogatását ezen kívül azzal is indokolja, hogy egy komoly munkanélküliséggel sújtott térségben mintegy 4000 új munkahely teremtésére van lehetőség.

A román kormány ugyanakkor tárgyalásokat folytat a kanadai-román céggel arról, hogy az állami részesedést a cégben 19,3 %-ról 22,5 %-ra növeljék. A kanadai tulajdonos hajlik az egyezésre, ha a kormány nem növeli a jelenlegi négy százalékos bányajáradékot, illetve enyhít a kitermelésre vonatkozó romániai szabályozásokon. A gazdasági minisztérium eredetileg 33 százalékosra szeretne növelni a román állam részesedését valamint arra is igényt tartott volna, hogy a közgyűléseken a szavazatok 50 %-a megillessen. A Rosia Montana cég képviselői ezt a javaslatot elutasították.

A kormány azon „kitekert” logikát is hangoztatja, hogy a bányaberuházás tulajdonképpen hozzájárul a környezet rendbe tételéhez, hiszen jelenleg van egy hatalmas elhagyott bányaterület, amely rehabilitációra szorul.

A régészek azon érvelését, miszerint az új beruházás tönkreteszi a római korból származó és Európában egyedülálló bányatárnákat, a kormány nem fogadja el, illetve erre az volt a válasz, hogy a kanadai-román cég 120 millió dollárt fog fordítani a régészeti leletek megőrzésére.

Az aktuális helyzetet nagyon jól jellemzi, hogy év végéig megkaphatja a környezetvédelmi engedélyt a Felsőcsertésen tervezett bányaberuházás is. Itt a kanadai European Goldfields tulajdonában lévő Déva Gold vállalat színesfém-bányát akar nyitni az Erdélyi-szigethegység déli peremén található Hunyad megyei községben.

2011. december 8-án Temesváron került sor a Felsőcsertesen nyitandó aranybánya ügyében tartott román-magyar szakértői tárgyalásra.

A magyar delegációban a Szegedi Környezeti Intézet vezetői, szakértői és a Vidékfejlesztési Minisztérium kormánytisztviselői vettek részt.

A felsőcsertesi bánya ügyében a tanácskozást megelőzte egy Szegeden tartott lakossági fórum is. A szakértői egyeztetésen a magyar fél különböző körökben összesen 46 kérdésből álló tárgyalási alapot állított össze. A felek a tanácskozáson összes kérdést egyenként átbeszélték és a megbeszélés végén közös román-magyar nyilatkozatot fogadtak el, amelyben az szerepel, hogy a román fél a 46 kérdéskörből 42-t lezártak és megbeszéltek tekint, a fennmaradó 4 kérdésben 2012. január 10-ig a román fél megküldi a kiegészítő anyagokat, amelyre a magyar félnek meg kell válaszolni a szükséges garanciák kikötésével együtt.

A felsőcsertesi aranybánya megnyitásának kérelme mellett további 21 bánya megnyitási kérelem elbírálása van folyamatban Romániában és félő, hogyha egynek a megnyitásához, amely ciántechnológiát használ Magyarország hozzájárul, akkor ez jogalapot adhat a többi kérelem pozitív elbírálásához, erre a román fél a későbbiekben hivatkozna.

Arad – Békés Megyéket összekötő vízelvezető román kormányzati jóváhagyásának ügye

A román és a magyar kormány megegyezése alapján kidolgozásra került az Arad-Békés Megyéket összekötő vízelvezető rendszer megépítéséhez szükséges engedélyezései és jóváhagyási eljárás valamint megállapodás. A magyar kormány a megállapodást 2012. februárban kormányhatározat formájában jóváhagyta. A román fél a megállapodást a mai napig nem hagyta jóvá. Ezt részben a sorozatos román kormányalakítási eljárások, új kormányok alakulása akadályozták valamint az Arad-Megyei román politikai elit. A magyar nagykövet közbenjárására az új román környezetvédelmi miniszter asszony, Rovana Plumb ígéretet tett arra, hogy az egyezményt román részről jóváhagyják. A 2012. június 29-i magyar-román külügyi államtitkári szintű találkozón a téma napirenden szerepelt és a román fél ismételten megígérte, hogy jóváhagyja a megállapodást.

8. AGRÁR ÉS KÖRNYEZETVÉDELMI DIPLOMÁCIAI ESEMÉNYEK, DELEGÁCIÓK, KAPCSOLATÉPÍTÉS

Az elmúlt egy évben az egyik legfontosabb **agrár-diplomáciai kapcsolat-felvétel a Moldovai Köztársaság Kifizető Ügynöksége és a Magyar Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal közötti több éves együttműködési megállapodás aláírása volt**, ez utat nyitott Moldovában további jelentős intézményi kapcsolatok létrejöttéhez is. Idén is rendszeresen továbbá tanácskoztak a román és a magyar kifizető ügynökségek szakmai delegációi is. Kiemelendő továbbá, hogy a nagykövettel együtt **személyesen sikerült felvennem a kapcsolatot nem sokkal kinevezése után az új román agrárminiszterrel Daniel Constantin úrral** is, akivel áttekintettük a két ország közötti kapcsolódási pontokat. Az agrárdiplomáciai események szervezésében, lebonyolításában részt vettem és erről részletes jelentéseket küldtem az év folyamán.

- **2012. március 22-23. között a Magyar Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal vezetősége hivatalos látogatást tett a Moldovai Köztársaság Kifizető Ügynökségének meghívására Kisinyovban.**

A magyar delegáció érkezésének legfőbb célja az volt, hogy a két ország kifizető ügynökségei közötti együttműködés hivatalos kereteit lefektessék és egyben aláírják a két állami intézmény közötti együttműködési megállapodást.

2012. március 23-án került sor a Moldovai Mezőgazdasági Minisztérium tanácstermében a hivatalos egyezmény aláírására, amelyet **Petru Maleru** igazgató és **Palkovics Péter** elnök úr látott el kézjegyével. A megállapodás időtartama 1 év, amelynek keretében mindkét országban sor kerül szakmai csoportok közötti találkozóra, ahol lehetőség van további programok lebonyolítására a két fél igényei és megállapodása alapján. A szerződés annak lejárta után a két fél közös megegyezésével írásban meghosszabbítható.

Palkovics Péter elnök úr az esemény végén megköszönte az esemény szervezését és viszonzásul meghívta magyarországi hivatalos látogatásra a Moldovai Kifizető Ügynökség vezető munkatársait.

- **2011. december 7-én Budapesten aláírásra került a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal és a Román Kifizető Ügynökség közötti együttműködési megállapodás, amely újabb 2 évre meghosszabbítja a két intézmény közötti több éve tartó szakmai kapcsolatot.**
- Füzes Oszkár Magyarország Bukaresti nagykövetével együtt 2012. május 22-én bemutatkozó **látogatást tettem az új román agrárminiszternél, Daniel Constantin úrnál.**
Füzes Oszkár nagykövet átadta dr. Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter gratuláló levelét a román miniszter számára. A nagykövet úr elmondta, hogy a magyar-román agrárkapcsolatok különösen jók, Románia Magyarország első számú agrárpartnereinek egyike, a továbbiakban is nagy lehetőség van a kétoldalú kapcsolatok fenntartására és erősítésére ezen a területen. Daniel Constantin miniszter úr emlékeztetett arra, hogy 2009-ben, mint a Román Kifizető Ügynökség akkori igazgatója, Budapesten írta alá a román és a magyar kifizető ügynökségek közötti hosszú távú együttműködési megállapodást. Elmondta, hogy kellemes személyes emlékei is vannak Magyarországról, hiszen 2011-ben több román kollégájával együtt egy nagyon színvonalas nemzetközi szakmai továbbképzésen vett ott részt.
- **2012. május 4-én a Kárpátia Erdélyi Üzleti Egyesület székházában Kolozsváron Szatmáry Kristóf államtitkár jelenlétében megnyitásra került a Kárpát Régió Üzleti Hálózat első irodája.** Az iroda megnyitóján részt vettem és jelentést küldtem.

9.MARKETING ESEMÉNYEK, KIÁLLÍTÁSOK, KONFERENCIÁK

Az év folyamán részt vettem Románia legnagyobb agrár vásárain és kiállításain, ahol szinte kivétel nélkül találkoztam magyar kiállítókkal és bemutatókkal. Számtalan konferencián vettem részt, ahol szakmai kapcsolataimat szélesítettem és egyben lehetőséget kaptam arra, hogy bemutassam a magyar törekvéseket. A Kolozsvári Agrária Nemzetközi Mezőgazdasági Vásár keretében társszervezőként vettem részt egy önálló magyar kezdeményezésben, amely a magyar-osztrák- erdélyi üzletembereknek rendezett fogadás keretében lehetőséget adott a szakmai, kereskedelmi kapcsolatok bővítésére személyes találkozók révén.

- **Magyar-osztrák közös üzletember-fogadás a kolozsvári Agraria Nemzetközi Mezőgazdasági Vásár keretében**
 2012. május 3-án 19.00 órától Magyarország Kolozsvári Főkonzulátusa és Ausztria Bukaresti nagykövetsége kereskedelmi osztálya közös állófogadást adott az Agraria vásár és kiállítás magyar és osztrák kiállítóinak, valamint helyi magyar és osztrák vállalkozóknak, helyi közéleti személyiségeknek, beleértve egyes vállalkozások román ügyvezetőit is.
 A Raiffaisen, az OMV, a Petrom, a DB Schenker, Bécs mezőgazdasági klasztere, az osztrák kereskedelmi és iparkamara képviselője, és Ausztria legrégebbi romániai piacon jelen lévő cégei, valamint más befektetők aktív részvételével zajló fogadás jóval meghaladta a tervezett létszámot (150 vállalkozó) és időtartamot. A nagy látogatottságnak örvendő, sikeres magyar-osztrák rendezvényről kedvező visszajelzések érkeztek a résztvevők köréből. A hasonló kereskedelmi-diplomáciai programok folytatása, illetve hagyományossá fejlesztése Kolozsváron a továbbiakban mind magyar kereskedelemfejlesztési, mind országimázs-, mind pedig nemzetpolitikai szempontból indokolt.
- **2011. szeptember 8-11. között rendezték meg Aradon a 22. Agromalim Nemzetközi Vásárt és Kiállítást** . A kiállítás az aradi expo területén 3100 m2 fedett és 25.000 m2 külső kiállítóterén került megrendezésre . A vásáron 250 vállalkozás vett részt, amelyek 40 %-a ún. első kiállító volt. Magyarországot külön küldöttség képviselte, amely elsősorban az ország keleti felében működő agrár-vállalkozások képviselőiből állt. A kiállításon jelentős német, olasz, cseh , brit és spanyol jelenlét volt megfigyelhető, ezek az országok különös érdeklődést mutatnak a román piac felé.
- 2011. október 1-én részt vettem a Román Kifizető Ügynökség által szervezett Román Agrárkereskedelmi Konferencián.
- 2011. október 14-én **Dacian Ciolos, az Európai Bizottság agrárügyekért felelős biztos**a sajtótájékoztatót tartott a KAP reform Romániát érintő hatásairól. A sajtótájékoztatón részt vett Valeriu Tabara mezőgazdasági miniszter, a román agrárvezetés több képviselője és a Romániába akkreditált gazdasági és mezőgazdasági szakdiplomataik jelentős része.
- 2011. október 19-23. között rendezték **Bukarestben az INDAGRA Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Vásárt**, amelynek megnyitóján részt vettem, a magyar kiállítókkal és a román agrártárca megjelent vezetőivel találkoztam és a vásárról beszámolót küldtem.
- Románia **2011. november 7-8-án Bukarestben megrendezte a 15. Éves Vízügyi Konferenciát**, amelyre kelet-európai és az ázsiai országok delegációit hívták meg; Magyarországot, Grúziát, Örményországot, Azerbajdzsánt, Ukrajnát, Moldovai Köztársaságot, Oroszországot, Kazasztánt, Kirgizisztánt. Az OECD –t Xavier Leflaive, az UNECE-t Gulnara Roll képviselte a konferencián.
- A Romániai Magyar Üzleti Egyesület konferenciát szervezett Marosvásárhelyen, 2011. november 25-én, tagjai és a gazdasági élet szereplői számára.

- **Mikó terv bemutatása a Bukaresti Magyar Nagykövetségen - 2011. november 30.**
2011. november 30-án tartották Bukarestben a Mikó Imre Erdélyi Gazdasági Fejlesztési tervet bemutató tanácskozást
- **Romániai Magyar Üzleti Egyesület konferenciája -Bukarest**
A Romániai Magyar Üzleti Egyesület 2012-ben első konferenciáját Bukarestben tartotta. A konferencián részt vettem és arról jelentést küldtem.
- **Agrárkonferencia - Bukarest 2012. március 14.**
A Finmédia Konferenciaszervező cég szervezésében 2012. március 14-én agrárkonferenciát tartottak Bukarestben, amelyen részt vett **Stelian Fuia román agrárminiszter** és Tánzos Barna államtitkár. A konferencián a pénzügyi világ és a bankszektor képviselői is nagy számban vettek részt, többek között ott volt a Román Bankszövetség Elnöke, George Marin.
- **GoodWine Borvásár és Kiállítás - Bukarest, 2012. március 31.**
2012. március 30- április 1. között rendezték Bukarestben a GoodWine Nemzetközi Borkiállítást. A borkiállításra évente két alkalommal(tavasszal és ősszel) kerül sor.
- **Agrárkonferencia- Bukarest 2012. április 27.**
2012. április 27-én Bukarestben a Román Európai Intézet szervezésében agrárkonferenciát tartottak. A konferencia díszvendégei és egyben előadói Octavian Liviu Bumbu , a Román Agrárminisztérium államtitkára és Adrian Radulescu, a Román Képviselőház Agrárbizottságának elnöke voltak. A konferencia célja az volt, hogy a Román Európai Intézet bemutassa a résztvevőknek Románia KAP reformmal kapcsolatos elképzeléseit. A rendezvényen agrárvállalkozók valamint a Romániába akkreditált agrár-szakdiplomaták vettek részt.
- **Befektetési Konferencia - Szováta**
2012. május 7-én ötödik alkalommal került sor Szováta a régió tőkebefektetési konferenciájára, amelynek fővédnöke Szatmáry Kristóf , a Nemzetgazdasági Minisztérium államtitkára, valamint Borbély Károly, a Román Gazdasági Minisztérium államtitkára voltak. A konferencián részt vettek a térség magyar és erdélyi üzletemberei, szlovák üzletemberi csoport is képviseltette magát.
- **Agrárkonferencia Bukarestben : „ A közös agrárpolitika 50 éve „**
2012. május 21-én a Román Európai Intézet szervezésében agrárkonferenciát tartottak, amelynek címe : A közös európai agrárpolitika 50 éve.
A rendezvény díszvendégei Dacian Ciolos európai agrár biztos és Daniel Constantinescu román agrárminiszter voltak.
- **Romagrotech Mezőgazdasági Kiállítás és Vásár 2012.**
2012. május 24-27. között rendezték meg 5. alkalommal a Bukarest melletti Silistea településen a ROMAGROTECH Mezőgazdasági Gépipari Kiállítást. A helyszínen egyben bemutatót is tartottak a kiállított gépek működéséről, a kiállítás helyszíne egy nagyobb szántó terület mellett van, ahol a bemutatót meg lehet tartani. Magyar részről az IKR Bábolna Zrt és a Bajai Axial cégek romániai forgalmazói vettek részt.

- **Bio élelmiszerek kiállítása Bukarest**
2012. június 5-én került sor Bukarestben a Bukaresti Agráregyetem rendezésében az Országos Bio-élelmiszer Kiállításra. A kiállításon több, mint 200 kiállító vett részt, akik saját termelésű és előállítású bio élelmiszereket kóstoltattak és ismertettek meg a résztvevőkkel.
- **Agrárkiállítás Fundulea-ban 2012. június 7-10 .**
A Román Országos Agrárkutató Központ, amelynek székhelye a Bukarest melletti Fundulea-ban van, 2012. június 7-10. között másodszor rendezett agrár-kiállítást és vásárt. A kiállítás megnyitóján részt vett Gheorghe Albu, a mezőgazdasági minisztérium államtitkára, Valeriu Steriu, a Román Agrárstratégiai Bizottság elnöke és Stelian Fui, a Román Szenátus Agrárbizottságának az elnöke. A vásáron megjelentek magyar kiállítók is, a szolnoki székhelyű Alföldi Exportfővállalkozási Kft, amelynek kereskedelmi igazgatója Kiss Csaba elégedettségét fejezte ki a vásárral kapcsolatban. Megjelent az IKR Bábolna romániai leányvállalatának képviselője is.

10. MEGKERESÉSEK

Megkeresések érkeznek a román és a magyar hatóságoktól, magánszemélyektől és cégektől is, évről évre növekvő számban, különböző témakörökben. A megkeresésekre minden alkalommal válaszoltam és pozitív visszajelzéseket kaptam. Néhány fontosabb megkeresést emelek ki az alábbiakban:

- A Központi Élelmiszerkutató Intézet (KÉKI) vezetőjétől megkeresés érkezett egy tudományos munkában való felméréshez segítségnyújtásra, amelyhez a szükséges információkat megadtam.
- Budapestről, az Agráreurópa Kft megkeresésére borászati témakörben EU-s projekt elkészítéséhez adtam romániai borcegekről és szőlészeti- borászati érdekvédelmi szervezetekről tájékoztatást.
- A Vidékfejlesztési Minisztérium Agrárközgazdasági Főosztálya adatokat kért a román agrárhitelezés gyakorlatáról, amelyre részletes tájékoztatót adtam.
- A Magyar Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal azzal a kéréssel fordult hozzám, hogy az élelmiszersegély program keretében a két ország elszámolásában keletkezett mintegy 1 milliárd forintnak megfelelő ÁFA román részről történő kifizetése ügyében intézkedjek a helyszínen. Felvettem a kapcsolatot az illetékes hivatal képviselőivel és az ügy megnyugtatóan megoldódott.
- **A Vidékfejlesztési Minisztérium** a román környezetvédelmi miniszterhez címezve, amelyben a minisztert kérte, hogy a Román Környezetvédelmi és Erdészeti Minisztérium a megfelelő nyomtatványok kitöltésével és megküldésével csatlakozzon mindkét ország érdekeit szolgáló, „ **A Tisza vízgyűjtő védelme és fenntartható fejlesztése, határon átnyúló együttműködés keretében** „ c. projekthez (Tisza projekt). 2011. november 4-én az ügyben eljárta a Román Környezetvédelmi Minisztériumban. *A román fél részéről a stratégiai együttműködésnek nem volt akadálya*, a dokumentum határidőben megérkezett a VM-be.

- **Tudor Robu** a Moldáv Köztársaság Agrárminisztériuma Nemzetközi Kapcsolatok Főosztályának vezetője Magyarországi szakmai út , szakmai delegáció fogadása ügyében keresett meg, kérését továbbítottam a VM felé, a látogatásra azóta sor került.
- A VM-től érkezett megkeresésre válaszoltam a Tanács 1234/2007/ EK rendeletének 124. cikkében szabályozott szakmaközi szervezetekre vonatkozóan a román gyakorlatról és szabályozásról.
- Vidékfejlesztési Minisztérium kért anyagot a román élelmiszeripar helyzetéről, amelyet január 10-én megküldtem.
- Összefoglaló anyagot készítettem a VM részére a román közmunkaprogrammal kapcsolatban
- Bartha Jenő az Erdélyi Kert Hálózat nevében kért tőlem magyar konzervgyárak elérhetőségével kapcsolatos információkat, amelyeket részére megadtam.
- Vattamány Ágnes a Magyar Zöldség és Gyümölcs Szakmaközi Szervezet és Terméktanács marketing referense keresett meg a romániai zöldség és gyümölcs fogyasztást népszerűsítő kampány vonatkozásában.
- MTZ traktorok romániai forgalmazóit kereste egy magyar gépforgalmazó cég, akinek több romániai forgalmazó nevét, címét, elérhetőségét megadtam.
- Feldman Zsolt államtitkár úr megkeresésére összefoglaló anyagot készítettem a **halasztott ÁFA** bevezetéséről és az intézkedés bevezetésének tapasztalatairól Romániában
- Szelestey Lajos úr keresett meg moldáviai üzleti partner vagy képviselő felkutatásának ügyében protein és szója alapú takarmány kiegészítők moldovai értékesítésében, a kért segítséget megadtam.

11. JELENTÉSI TEVÉKENYSÉG

Az elmúlt időszakban **131 jelentést** küldtem haza. A jelentéseken kívül feljegyzésekben számoltam be, rövid, azonnali piaci helyzetről szóló információkat közöltem, minisztériumi megkeresésekre válaszoltam, valamint egyéb, a piac szereplőitől érkezett megkeresésekkel kapcsolatban jártam el.

12. JAVASLATOK

2007. után nagyon jelentős fejlődés indult el a román-magyar agrár-külkereskedelemben, amely többek között Románia Európai Uniói csatlakozásából eredő gazdasági növekedéséből fakadt. A külkereskedelmi mérleg rendkívül pozitív Magyarország számára, ami nem jelenti azt, hogy a román piacot ne lehetne a továbbiakban még jobban kihasználni és a kétoldalú kapcsolatokat fejleszteni. Ennek érdekében az alábbi javaslatokat teszem

1. A agrár-nemzetpolitikai célokat (amely Erdélyre vonatkozik) szét kell választani a teljes Román területet érintő agrárgazdasági céloktól úgy személyi, mint egyéb vonatkozásaiban.
2. A magyar „**földet életjáradékért program** „ kiterjesztése a magyarok lakta erdélyi területekre a magyar állampolgárságot kapott személyek vonatkozásában.
3. Az agrár Széchenyi kártya kiterjesztése az erdélyi magyar területek magyar vállalkozói támogatására – Mikó Imre tervhez kapcsolódóan.
4. Technológiák, közös kutatásfejlesztési programok elindítása is lehetőségeket rejt magában
5. **Az elektronikus földnyilvántartás és támogatási kérelmek elektronikus feldolgozásának** romániai bevezetésénél nagyon komoly magyar segítséget remél az új agrárminiszter, amelynek kereteiről meg lehetne magasabb szinten állapodni .
6. Magyar agrárszolgáltatási ágazat kiterjesztése Romániára (szolgáltatások exportja)
7. Gazdasági vegyes-bizottság létrehozása Magyarország és Moldávia között, amely elősegítheti a kétoldalú gazdasági kapcsolatok alakulását.
8. Közös magyar-moldáv –litván twining program elindítása , amelyre már komoly lépések történtek.

Bukarest, 2012.július 10.

*Készítette: dr. Szabó József Andor
szakdiplomata*